Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

20. ledna 2022 *

„Řízení o předběžné otázce – Prostor svobody, bezpečnosti a práva – Přistěhovalecká politika – Směrnice 2003/109/ES – Článek 9 odst. 1 písm. c) – Ztráta právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta v případě státních příslušníků třetích zemí – Nezdržování se na území Evropské unie po dobu dvanácti po sobě jdoucích měsíců – Přerušení této doby nepřítomnosti – Neoprávněné a krátkodobé pobyty na území Unie“

Ve věci C-432/20,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Verwaltungsgericht Wien (správní soud ve Vídni, Rakousko) ze dne 28. srpna 2020, došlým Soudnímu dvoru dne 14. září 2020, v řízení

ZK,

za přítomnosti:

Landeshauptmann von Wien,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení A. Prechal (zpravodajka), předsedkyně druhého senátu vykonávající funkci předsedkyně třetího senátu, J. Passer, F. Biltgen, L. S. Rossi a N. Wahl, soudci,

generální advokát: P. Pikamäe,

vedoucí soudní kanceláře: D. Dittert, vedoucí oddělení,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 15. července 2021,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za ZK E. Drabekem, Rechtsanwalt,

– za rakouskou vládu A. Poschem, jakož i J. Schmoll a C. Schwedou, jako zmocněnci,

– za Evropskou komisi C. Cattabrigou a H. Leupoldem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 21. října 2021,

* Jednací jazyk: němčina.

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 9 odst. 1 písm. c) směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty (Úř. věst. 2004, L 16, s. 44; Zvl. vyd. 19/06, s. 272).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi ZK a Landeshauptmann von Wien (hejtman spolkové země Vídeň, Rakousko), jehož předmětem je odmítnutí ze strany Landeshauptmann von Wien obnovit ZK povolení k pobytu dlouhodobě pobývajícího rezidenta.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2003/109

3 Body 2, 4, 6, 10 a 12 odůvodnění směrnice 2003/109 stanoví:

„(2) Evropská rada na svém zvláštním zasedání v Tampere ve dnech 15. a 16. října 1999 prohlásila, že právní postavení státních příslušníků třetích zemí by se mělo sbližovat s právním postavením státních příslušníků členských států a že by osobě, která pobývala oprávněně v členském státě po dobu, kterou je třeba stanovit, a je držitelem povolení k dlouhodobému pobytu, měl být v uvedeném členském státě přiznán soubor jednotných práv, která se co nejvíce přibližují právům přiznávaných občanům Evropské unie.

[…]

(4) Integrace státních příslušníků třetích zemí, kteří dlouhodobě pobývají v členských státech, je rozhodující pro podporu hospodářské a sociální soudržnosti, základního cíle [Evropského] [s]polečenství stanoveného Smlouvou [ES].

[…]

(6) Hlavním kritériem pro získání právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta by měla být délka pobytu na území členského státu. Pobyt by měl být oprávněný a nepřetržitý, aby bylo možno prokázat, že se dotyčná osoba […] v zemi usídlila. Zajištěna by měla být také určitá pružnost s ohledem na okolnosti, za nichž může být osoba nucena území dočasně opustit.

[…]

(10) Je třeba stanovit procesní pravidla pro posuzování žádostí o přiznání právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta. Tyto postupy by měly být s ohledem na běžné pracovní zatížení správních orgánů členských států účinné a snadno zvládnutelné, jakož i průhledné a spravedlivé, aby dotyčným osobám nabízely dostatečnou právní jistotu. Neměly by se stát prostředkem k omezování výkonu práva pobytu.

[...]

(12) K vytvoření skutečného nástroje integrace dlouhodobě pobývajících rezidentů do společnosti, ve které žijí, je důležité, aby s dlouhodobě pobývajícími rezidenty bylo v široké řadě hospodářských a sociálních oblastí zacházeno stejně jako s občany členského státu za podmínek stanovených touto směrnicí."

4 Článek 1 této směrnice stanoví:

„Tato směrnice stanoví

a) podmínky, za kterých členský stát přiznává a odnímá právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta a související práva státním příslušníkům třetích zemí oprávněně pobývajícím na jeho území a

b) podmínky pobytu státních příslušníků třetích zemí, kterým bylo přiznáno právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta, v jiných členských státech, než je členský stát, který jim uvedené právní postavení přiznal."

5 Článek 2 uvedené směrnice, nadepsaný „Definice", stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[...]

b) „ ‚dlouhodobě pobývajícím rezidentem' státní příslušník třetí země, kterému bylo přiznáno právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta stanovené v článcích 4 až 7;

[...]"

6 Podle článku 4 téže směrnice, nadepsaného „Délka pobytu", platí, že:

„1. Členské státy přiznávají právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta státním příslušníkům třetích zemí, kteří bezprostředně před podáním příslušné žádosti pobývali oprávněně a nepřetržitě na jejich území po dobu pěti let.

[...]

3. Období nepřítomnosti na území dotyčného členského státu nepřerušují běh doby uvedené v odstavci 1 a budou zahrnuta do jejího výpočtu, nedosahuje-li délka uvedených období nepřítomnosti šesti po sobě jdoucích měsíců a nepřekračuje-li úhrnem délku deseti měsíců v rámci doby uvedené v odstavci 1.

[...]"

7 Článek 7 směrnice 2003/109, nadepsaný „Získání právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta“, ve svém odstavci 1 stanoví:

„Za účelem získání právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta podá dotyčný státní příslušník třetí země žádost u příslušných orgánů členského státu, ve kterém pobývá. […]“

8 Článek 8 této směrnice, nadepsaný „Povolení k pobytu pro dlouhodobě pobývajícího rezidenta – [EU]“, stanoví:

„1. S výhradou článku 9 má právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta trvalou povahu.

2. Členské státy vydávají povolení k pobytu pro dlouhodobě pobývajícího rezidenta – [EU] dlouhodobě pobývajícím rezidentům. Doba platnosti povolení je minimálně pět let; po uplynutí doby platnosti se automaticky, případně na základě žádosti, prodlužuje.

[…]“

9 Článek 9 téže směrnice, nadepsaný „Odnětí nebo ztráta právního postavení“, stanoví:

„1. Dlouhodobě pobývající rezident ztrácí nárok na právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta, jestliže

[…]

c) se nezdržoval na území [Unie] po dobu 12 po sobě jdoucích měsíců.

2. Odchylně od odst. 1 písm. c) mohou členské státy stanovit, že nepřítomnost delší než 12 po sobě jdoucích měsíců nebo nepřítomnost ze zvláštních či výjimečných důvodů neznamená odnětí nebo ztrátu právního postavení.

[…]

5. S ohledem na případy uvedené v odst. 1 písm. c) a v odstavci 4 stanoví členské státy, které přiznaly právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta, zjednodušený postup pro opětovné získání právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta. […]“

10 Článek 11 směrnice 2003/109, nadepsaný „Rovné zacházení“, stanoví:

„1. Dlouhodobě pobývajícím rezidentům je přiznáno rovné zacházení jako státním příslušníkům členského státu v těchto oblastech:

[…]

b) všeobecné a odborné vzdělávání, včetně stipendií v souladu s vnitrostátními právními předpisy;

[…]

d) sociální zabezpečení, sociální podpora a sociální ochrana podle vnitrostátních právních předpisů;

e) daňové výhody;

f) přístup ke zboží a službám a k nabídce výrobků a služeb určených pro veřejnost a k možnostem získání bydlení;

g) svoboda sdružování a spolčování a členství v odborových organizacích nebo svazech zaměstnavatelů nebo v organizaci, jejíž členové patří k určité profesní skupině, včetně dávek poskytovaných uvedenými organizacemi, aniž jsou dotčeny vnitrostátní předpisy o veřejném pořádku a veřejné bezpečnosti;

[...]

2. Pokud jde o odst. 1 písm. b), d), e), f) a g), může dotyčný členský stát omezit rovné zacházení na případy, kdy se bydliště nebo obvyklé místo pobytu dlouhodobě pobývajícího rezidenta nebo rodinných příslušníků, pro které uplatňuje nárok na dávky, nachází na území dotyčného členského státu.

[...]“

Směrnice 2004/38/ES

11 Článek 16 odst. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. 2004, L 158, s. 77, jakož i opravy Úř. věst. 2004, L 229, s. 35; Úř. věst. 2005, L 197, s. 34 a Úř. věst. 2020, L 191, s. 6) stanoví:

„Již nabyté právo trvalého pobytu může být ztraceno pouze z důvodu nepřítomnosti v hostitelském členském státě po dobu delší než dva po sobě jdoucí roky.“

Rakouské právo

12 Relevantní ustanovení vnitrostátního práva jsou obsažena v Bundesgesetz über die Niederlassung und den Aufenthalt in Österreich (Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz – NAG) (zákon o usazování a pobytu) ze dne 16. srpna 2005 (BGBl. I, 100/2005), ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „NAG“).

13 Ustanovení § 2 odst. 7 NAG zní takto:

„Krátkodobé pobyty v tuzemsku a v zahraničí, zejména za účelem návštěv, nepřerušují dobu pobytu nebo usídlení vyžadovanou pro získání nebo ztrátu nároku na povolení k pobytu. [...]“

14 Ustanovení § 20 odstavce 3 a 4 NAG, nadepsané „Doba platnosti povolení k pobytu“, stanoví:

„(3) Držitelé povolení k pobytu ‚dlouhodobě pobývajícího rezidenta – EU‘ [...] jsou usazeni v Rakousku – aniž je dotčena omezená doba platnosti dokladu odpovídajícího těmto povolením k pobytu – na dobu neurčitou. Tento doklad se vydává na dobu pěti let a [...] na žádost se obnoví i po uplynutí doby jeho platnosti [...]

(4) Povolení k pobytu vydané podle odstavce 3 se stává neplatným, pokud cizinec pobývá po dobu delší než dvanáct po sobě jdoucích měsíců mimo území [Evropského hospodářského prostoru (EHP)]. Z důvodů hodných zvláštního zřetele, jako vážná nemoc, plnění sociálních povinností nebo výkon služby srovnatelné s povinnou vojenskou službou nebo civilní službou, může cizí státní příslušník pobývat mimo území EHP až po dobu 24 měsíců, pokud o tom předem uvědomil příslušný orgán. V případě legitimního zájmu na straně cizího státního příslušníka příslušný orgán na žádost konstatuje, že povolení k pobytu není neplatné. Důkazní břemeno při prokazování pobytu na území EHP nese cizí státní příslušník.

[…]“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

15 Dne 6. září 2018 podal ZK, kazašský státní příslušník, žádost o obnovu povolení k pobytu pro dlouhodobě pobývajícího rezidenta – EU u hejtmana spolkové země Vídeň. Tento hejtman žádost zamítl rozhodnutím ze dne 9. července 2019.

16 Dne 12. srpna 2019 podal ZK proti tomuto rozhodnutí žalobu k předkládajícímu soudu.

17 Předkládající soud uvádí, že i když je nesporné, že žalobce v původním řízení v období od srpna 2013 do srpna 2018, jakož i následně nikdy nepobýval mimo území Unie po dobu dvanácti po sobě jdoucích měsíců nebo déle, je rovněž nesporné, že žalobce byl během tohoto období na tomto území přítomen pouze několik dní v roce. Tato posledně uvedená okolnost byla hejtmanem spolkové země Vídeň považována za okolnost odůvodňující odmítnutí prodloužení platnosti povolení k pobytu pro dlouhodobě pobývajícího rezidenta – EU, které požadoval žalobce v původním řízení.

18 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že žalobce v původním řízení předložil předkládajícímu soudu právní analýzu vypracovanou expertní skupinou Evropské komise pro legální migraci, podle níž podmínka týkající se nepřítomnosti na území Unie, stanovená v čl. 9 odst. 1 písm. c) směrnice 2003/109, musí být vykládána striktně v tom smyslu, že pouze fyzická nepřítomnost na tomto území po dobu dvanácti po sobě jdoucích měsíců způsobí ztrátu právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta na základě tohoto ustanovení a že v tomto ohledu nezáleží na tom, zda dotyčný dlouhodobě pobývající rezident byl na uvedeném území v rozhodném období kromě toho skutečně usazen nebo měl obvyklý pobyt.

19 Předkládající soud má za to, že taková analýza, s níž se spíše ztotožňuje, podporuje argumentaci žalobce v původním řízení. Pokud by se podle této analýzy postupovalo, i krátkodobé pobyty nebo dokonce, jako v projednávaném případě, pobyty v délce pouze několika dnů ročně by postačovaly k zamezení použití čl. 9 odst. 1 písm. c) směrnice 2003/109, takže by si žalobce v původním řízení zachoval právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta.

20 Za těchto okolností se Verwaltungsgericht Wien (správní soud ve Vídni, Rakousko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 9 odst. 1 písm. c) směrnice [2003/109] vykládán v tom smyslu, že jakýkoli, byť krátký, fyzický pobyt státního příslušníka třetí země, který je dlouhodobě pobývajícím rezidentem, na území [Unie] po dobu dvanácti po sobě jdoucích měsíců, postačuje k zamezení ztráty právního postavení státního příslušníka třetí země, který je na základě tohoto ustanovení dlouhodobě pobývajícím rezidentem?

2) V případě, že by Soudní dvůr na první otázku odpověděl záporně: jaké kvalitativní nebo kvantitativní požadavky musí splnit pobyty na území [Unie] po dobu dvanácti po sobě jdoucích měsíců k tomu, aby se zamezilo ztrátě právního postavení státního příslušníka třetí země, který je dlouhodobě pobývajícím rezidentem? Zamezují pobyty na území [Unie] během dvanácti po sobě jdoucích měsíců ztrátě právního postavení státního příslušníka třetí země, který je dlouhodobě pobývajícím rezidentem, pouze v případě, že dotyční státní příslušníci třetích zemí na území [Unie] během tohoto období obvykle pobývali nebo zde měli středisko svých zájmů?

3) Jsou s čl. 9 odst. 1 písm. c) směrnice [2003/109] slučitelné právní normy členských států, které stanoví, že státní příslušníci třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty, ztrácejí své právní postavení, pokud na území [Unie] obvykle nepobývali ani zde neměli středisko svých zájmů, a to i když na tomto území po dobu dvanácti po sobě jdoucích měsíců někdy pobývali?“

Řízení před Soudním dvorem

21 Předkládající soud požádal, aby žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla projednána v naléhavém řízení upraveném v článku 107 jednacího řádu Soudního dvora, přičemž mimo jiné uvedl, že žalobce v původním řízení, jakož i jeho manželka a jejich čtyři nezletilé děti byly naposledy usazeni ve Spojeném království na základě povolení k pobytu tohoto státu s víceletou dobou platnosti. Žalobce v původním řízení by se však chtěl znovu usadit v Rakousku a být následován svými rodinnými příslušníky za účelem sloučení rodiny, přičemž takový postup podle platné vnitrostátní právní úpravy vyžaduje, aby bylo nejprve konstatováno, že žalobce v původním řízení má stále ještě právo na právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta.

22 Dne 28. září 2020 třetí senát Soudního dvora na návrh soudkyně zpravodajky po vyslechnutí generálního advokáta rozhodl tento návrh zamítnout, jelikož předkládající soud dostatečně neobjasnil okolnosti umožňující prokázat naléhavost rozhodnutí v projednávané věci. Tento soud zejména neuvedl, že hrozí, že žalobce v původním řízení a jeho rodinní příslušníci budou ve Spojeném království nebo v Rakousku podrobeni opatřením k vyhoštění, ani že je dána situace, ve které by bylo ohroženo dodržování jejich základních práv, jako je právo na rodinný život.

K předběžným otázkám

23 Podstatou tří otázek předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda čl. 9 odst. 1 písm. c) směrnice 2003/109 musí být vykládán v tom smyslu, že jakákoli fyzická přítomnost dlouhodobě pobývajícího rezidenta na území Unie po dobu dvanácti po sobě jdoucích měsíců, i když taková přítomnost nepřesahuje během tohoto období celkovou dobu trvání pouze několika dnů, stačí k tomu, aby tento rezident nemohl na základě tohoto ustanovení ztratit právo na právní

postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta, anebo naopak musí být uvedené ustanovení vykládáno v tom smyslu, že umožňuje členským státům, aby pro zamezení této ztrátě, od dotyčného dlouhodobě pobývajícího rezidenta vyžadovaly splnění takových dodatečných podmínek, jako jsou podmínky, aby měl na uvedeném území obvyklé bydliště nejméně po dobu dotyčných dvanácti po sobě jdoucích měsíců nebo středisko svých zájmů.

24 Úvodem je třeba připomenout, že podle čl. 4 odst. 1 směrnice 2003/109 členské státy přiznávají právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta státním příslušníkům třetích zemí, kteří pobývali oprávněně a nepřetržitě na jejich území po dobu pěti let. Nabytí tohoto právního postavení nicméně není automatické. Podle čl. 7 odst. 1 této směrnice totiž musí dotyčný státní příslušník třetí země podat žádost u příslušných orgánů členského státu, ve kterém pobývá a k žádosti musí být přiloženy doklady, které prokazují, že splňuje podmínky podle článků 4 a 5 uvedené směrnice. Podle čl. 5 odst. 1 písm. a) této směrnice musí zejména prokázat, že má stálé a pravidelné příjmy, které jsou dostatečné k zajištění jeho výživy a výživy jeho rodinných příslušníků, aniž by využíval systému sociální podpory dotčeného členského státu [rozsudek ze dne 14. března 2019, Y. Z. a další (Podvod při sloučení rodiny), C-557/17, EU:C:2019:203, bod 59].

25 V projednávaném případě je nesporné, že žalobce v původním řízení poté, co nabyl právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta a co mu bylo v Rakousku uděleno povolení k pobytu pro dlouhodobě pobývajícího rezidenta – EU podle čl. 8 odst. 2 směrnice 2003/109, byl v období od srpna 2013 do srpna 2018 přítomen na území Unie pouze několik dní v roce. S ohledem na tuto okolnost měl hejtman spolkové země Vídeň za to, že žalobce musí být považován za „nepřítomného“ ve smyslu čl. 9 odst. 1 písm. c) této směrnice, jelikož taková nepřítomnost vede ke ztrátě práva dotyčné osoby na právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta, a že v důsledku toho odmítl obnovit povolení k pobytu posledně uvedené osoby potvrzující toto právní postavení.

26 Je tedy třeba zkoumat podmínky použití posledně uvedeného ustanovení, a zejména podmínku týkající se pojmu „nepřítomnost“.

27 V tomto ohledu podle čl. 9 odst. 1 písm. c) směrnice 2003/109 ztrácí dlouhodobě pobývající rezident nárok na právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta v případě nepřítomnosti na území Unie po dobu dvanácti po sobě jdoucích měsíců.

28 Vzhledem k tomu, že toto ustanovení neodkazuje na vnitrostátní právo členských států, je třeba k výrazu „nepřítomnost“, v něm použitému, přistupovat jako k autonomnímu pojmu unijního práva, vykládanému jednotným způsobem na celém území Unie bez ohledu na kvalifikace použité v členských státech, zejména s přihlédnutím k jeho znění, ale i jeho kontextu a cílům sledovaným právní úpravou, jejíž je součástí [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. října 2019, X (Dlouhodobě pobývající rezidenti – Stálé, pravidelné a dostatečné příjmy), C-302/18, EU:C:2019:830, bod 26].

29 Pokud jde zaprvé o znění čl. 9 odst. 1 písm. c) směrnice 2003/109, je třeba uvést, že ve značném počtu jazykových znění této směrnice je v tomto ustanovení použit výraz odpovídající výrazu „nepřítomnost“. Pojem „nepřítomnost“, jak je uveden v uvedeném ustanovení a v souladu s obvyklým smyslem tohoto výrazu v běžném jazyce, přitom znamená fyzickou „nepřítomnost“ dotyčného dlouhodobě pobývajícího rezidenta na území Unie. Z tohoto pojmu tedy vyplývá, že jakákoli fyzická přítomnost dotyčné osoby na tomto území může takovou nepřítomnost přerušit.

30 Je pravda, jak uvádí rakouská vláda na podporu svého výkladu téhož ustanovení, podle kterého je třeba požadovat, aby dotyčná osoba měla své obvyklé bydliště nebo středisko svých zájmů na území Unie, v německém a nizozemském znění čl. 9 odst. 1 písm. c) směrnice 2003/109, namísto výrazu používajícího slovo „nepřítomnost“, jsou použita slovesa „*aufhalten*“ a „*verblijven*“. Tato znění tak vycházejí ze skutečnosti pobývání či zdržování se na území Unie a mohly by tedy v závislosti na kontextu implikovat stálejší přítomnost než jen fyzickou přítomnost jakéhokoli trvání.

31 Tato nuance však nevylučuje, že tyto výrazy mohou rovněž odkazovat na pouhou fyzickou nepřítomnost, a jednak musí být v každém případě relativizována, jelikož tyto jazykové verze čl. 9 odst. 2 směrnice 2003/109 používají rovněž výrazy „*Abwesenheit*“ a „*afwezigheid*“, které odpovídají pojmu „nepřítomnost“.

32 Pokud jde zadruhé o kontext čl. 9 odst. 1 písm. c) směrnice 2003/109, je třeba zaprvé uvést, že článek 8 směrnice 2003/109 stanoví, že „s výhradou článku 9“ této směrnice má právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta trvalou povahu. Vzhledem k tomu, že trvalá povaha tohoto právního postavení je obecným pravidlem, musí být tento článek 9 vykládán odchylně, a proto striktně [obdobně, pokud jde o čl. 11 odst. 4 uvedené směrnice, viz rozsudek ze dne 10. června 2021, Land Oberösterreich (Příspěvek na bydlení), C-94/20, EU:C:2021:477, bod 37]. Tento požadavek brání širokému výkladu článku 9 v tom smyslu, že pouhá fyzická přítomnost dlouhodobě pobývajícího rezidenta na území Unie nestačí k přerušení jeho nepřítomnosti na tomto území.

33 Zadruhé z článku 4 směrnice 2003/109 zejména vyplývá, že když ve zněních této směrnice uvedených v bodě 29 tohoto rozsudku tato směrnice vyžaduje, aby dotyčná osoba byla na daném území přítomna déle než jen fyzicky a po určitou dobu nebo vykazovala určitou stabilitu, tuto skutečnost uvádí výslovně pomocí příslušných výrazů. Článek 4 odst. 1 této směrnice tak v uvedených zněních používá výrazy odpovídající slovesu „pobývat“ a upřesňuje, že dotyčná osoba musí na základě tohoto ustanovení pobývat na území dotyčného členského státu bezprostředně před podáním své žádosti oprávněně a nepřetržitě po dobu pěti let, s výhradou dob nepřítomnosti povolených podle čl. 4 odst. 3 uvedené směrnice.

34 Taková upřesnění přitom chybí v čl. 9 odst. 1 písm. c) směrnice 2003/109, který se omezuje na určení období nepřítomnosti na území Unie, které vede ke ztrátě práva na právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta. Toto ustanovení zejména neuvádí, že pro přerušení této nepřítomnosti je třeba, aby přítomnost dotyčné osoby na tomto území trvala určitou dobu nebo měla určitou stabilitu, jako je ta, která odpovídá skutečnosti, že dotyčná osoba má na tomto území své obvyklé bydliště nebo středisko svých zájmů, což je v rozporu s tím, co tvrdí rakouská vláda. Kromě toho toto ustanovení neukládá žádné další podmínky týkající se trvání nebo povahy této přítomnosti, zejména pokud jde o existenci „skutečné a reálné vazby“ na stejné území, jako je skutečnost, že dotyčná osoba má v dotyčném členském státě rodinné příslušníky nebo majetek, na rozdíl od toho, co tvrdí Komise.

35 Přezkum kontextu čl. 9 odst. 1 písm. c) směrnice 2003/109 tak potvrzuje výklad, který vyplývá ze znění tohoto ustanovení.

36 Pokud jde zatřetí a nakonec o cíl sledovaný směrnicí 2003/109, z bodů 2, 4, 6 a 12 jejího odůvodnění zaprvé vyplývá, že jejím cílem je zajistit integraci státních příslušníků třetích zemí, kteří trvale a oprávněně pobývají v členských státech, a za tímto účelem přiblížit právní postavení těchto státních příslušníků právnímu postavení občanů Unie, zejména tím, že se v široké řadě

hospodářských a sociálních oblastí zavede stejné zacházení jako s občany Unie [rozsudek ze dne 14. března 2019, Y. Z. a další (Podvod při sloučení rodiny), C-557/17, EU:C:2019:203, bod 63]. Právě proto, aby uvedení státní příslušníci třetích zemí mohli využívat práv stanovených v této směrnici, je jim přiznáno postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta podle čl. 4 odst. 1 této směrnice.

37 Takový cíl podporuje výklad čl. 9 odst. 1 písm. c) směrnice 2003/109, podle něhož tito státní příslušníci třetích zemí, kteří již na základě délky svého pobytu na území dotyčného členského státu prokázali své zakotvení v tomto členském státě, se mohou v zásadě stejně jako občané Unie stěhovat a pobývat, a to i po delší dobu, mimo území Unie, aniž by to samo o sobě znamenalo ztrátu právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta, za podmínky, že nejsou nepřítomni mimo toto území po celou dobu dvanácti po sobě jdoucích měsíců uvedených v tomto ustanovení.

38 Zadruhé z bodu 10 odůvodnění směrnice 2003/109 vyplývá, že unijní normotvůrce zamýšlel dosáhnout cíle uvedeného v bodě 36 tohoto rozsudku tím, že dotyčným osobám poskytl v rámci procesních pravidel upravujících posuzování žádosti o přiznání tohoto právního postavení odpovídající úroveň právní jistoty. Význam, který je přikládán zásadě právní jistoty, pokud jde o získání tohoto právního postavení, se musí nutně vztahovat i na jeho ztrátu, neboť ztráta tohoto právního postavení způsobuje zánik tohoto postavení, jak bylo potvrzeno v přípravných pracích ke směrnici 2003/109, v nichž bylo zdůrazněno, že „právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta musí jeho držiteli poskytovat maximální právní jistotu“, „jelikož [d]ůvody pro jeho odnětí [musí být] taxativně vyjmenovány a vymezeny“ (viz návrh směrnice Rady o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty [COM (2001) 127 final]).

39 V tomto ohledu zásada právní jistoty, která je součástí obecných zásad unijního práva, zejména vyžaduje, aby právní pravidla byla jasná a přesná a jejich účinky byly předvídatelné (rozsudek ze dne 13. února 2019, Human Operator, C-434/17, EU:C:2019:112, bod 34 a citovaná judikatura).

40 Vykládat čl. 9 odst. 1 písm. c) směrnice 2003/109 v tom smyslu, že jakákoli fyzická přítomnost dotyčné osoby na území Unie může přerušit její nepřítomnost, a zamezit tak ztrátě jejího právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta na základě tohoto ustanovení, podmiňuje zachování tohoto právního postavení jasným, přesným a předvídatelným kritériem týkajícím se jednoduché objektivní události, takže takový výklad může nejlépe zaručit dotyčným osobám přiměřenou úroveň právní jistoty.

41 Zatřetí, pokud jde konkrétně o účel čl. 9 odst. 1 písm. c) této směrnice, je třeba mít za to, že cílem tohoto ustanovení je zabránit tomu, aby právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta a práva, která jsou s ním spojena, nadále požívali státní příslušníci třetích zemí, kteří se nacházejí v situaci, kdy zachování tohoto postavení již neslouží k dosažení cíle uvedeného v bodě 36 tohoto rozsudku.

42 V tomto ohledu Soudní dvůr rozhodl, pokud jde o čl. 16 odst. 4 směrnice 2004/38, že toto ustanovení upravuje zánik práva trvalého pobytu z důvodu nepřítomnosti v hostitelském členském státě po dobu delší než dva po sobě jdoucí roky a že takové opatření je odůvodněno skutečností, že po takové nepřítomnosti je spojení s hostitelským členským státem uvolněno (rozsudek ze dne 21. července 2011, Dias, C-325/09, EU:C:2011:498, bod 59 a citovaná judikatura).

43 Ačkoli se směrnice 2003/109 a 2004/38 od sebe liší svými předměty a svými účely, nic to nemění na tom, jak v podstatě uvedl generální advokát v bodech 40 až 43 svého stanoviska, že ustanovení těchto směrnic mohou být předmětem srovnávací analýzy a mohou být případně předmětem podobného výkladu, což je odůvodněné zejména v případě čl. 9 odst. 1 písm. c) směrnice 2003/109 a čl. 16 odst. 4 směrnice 2004/38, které jsou založeny na stejné logice.

44 Z toho vyplývá, že aniž je dotčena možnost stanovená v čl. 9 odst. 2 směrnice 2003/109, odstavec 1 písm. c) tohoto článku se v konečném důsledku týká ztráty práva na právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta v situacích, kdy je spojení, které měl nositel tohoto práva dříve s územím Unie, uvolněno. Tak je tomu přitom v souladu s tímto ustanovením až po nepřítomnosti na tomto území po dobu dvanácti po sobě jdoucích měsíců.

45 Zvláštní účel čl. 9 odst. 1 písm. c) směrnice 2003/109 proto podporuje výklad tohoto ustanovení, podle kterého k zamezení ztrátě práva na právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta stačí, aby byl dotyčný dlouhodobě pobývající rezident přítomen na území Unie v průběhu dvanácti po sobě jdoucích měsíců, i když taková přítomnost nepřesáhne několik dní.

46 Situaci dlouhodobě pobývajícího rezidenta, který na území Unie strávil několik dní v roce, a nebyl tak během období dvanácti po sobě jdoucích měsíců nepřítomen, je však třeba odlišit od situace, kdy existují nepřímé důkazy nasvědčující tomu, že se takový rezident dopustil zneužití práva. V projednávané věci není ve spise, který má Soudní dvůr k dispozici, uvedeno nic, co by umožňovalo dospět k závěru o existenci takového zneužití práva.

47 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na položené otázky odpovědět tak, že čl. 9 odst. 1 písm. c) směrnice 2003/109 musí být vykládán v tom smyslu, že jakákoli fyzická přítomnost dlouhodobě pobývajícího rezidenta na území Unie během období dvanácti po sobě jdoucích měsíců, byť taková přítomnost během tohoto období nepřesáhne celkovou dobu trvání pouze několika dnů, stačí k tomu, aby zamezila ztrátě práva tohoto rezidenta na právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta na základě tohoto ustanovení.

K nákladům řízení

48 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

Článek 9 odst. 1 písm. c) směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty, musí být vykládán v tom smyslu, že jakákoli fyzická přítomnost dlouhodobě pobývajícího rezidenta na území Evropské unie během období dvanácti po sobě jdoucích měsíců, byť taková přítomnost během tohoto období nepřesáhne celkovou dobu trvání pouze několika dnů, stačí k tomu, aby zamezila ztrátě práva tohoto rezidenta na právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta na základě tohoto ustanovení.

Podpisy